

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Odlišné cesty k sebepřijetí mužů a žen s poruchami autistického spektra

AUTOR/KA: Andrea Rozhonová

Bakalářská práce zpracovává téma zaměřující se na problematiku sebepřijetí jedinců s PAS. Z pohledu společenských trendů jde o téma aktuální, odkazující k novým pohledům na jedince s poruchou autistického spektra a jejich prožívání. Ačkoli se v současné době již setkáváme s obdobnými empirickými pracemi, v našem prostředí nejsou tolik zastoupené.

Teoretická část představuje stručně poruchy autistického spektra, vymezuje etologii a diagnostické kategorie. Za nejpřínosnější část kapitoly považuji vysvětlení neurodiverzity a neurotypičnosti. V další kapitole se čtenář seznamuje se specifiky PAS u žen, což je v současnosti hojně diskutované téma. Studentka zde shrnuje nejnovější poznatky a ukazuje, proč byly ženy dlouhodobě poddiagnostikovány a co to může znamenat pro jejich sebepojetí a identitní vývoj. Z logiky tématu trochu postrádám v teoretické části téma sebepojetí, možná i vývoje identity, které by podpořilo zaměření na sebepřijetí. Místo toho autorka pokračuje rovnou k tématu well-beingu a sebepřijetí reflektuje na konci teoretické části z pohledu empirických výzkumů. Jak jsem již uvedla, dokázala bych si představit, že by byl teoretický rámec podpořen ještě dalšími tématy, ale na druhou stranu musím ocenit širší zdrojů, které jsou v práci zahrnuty, jedná se často o aktuální zahraniční výzkumy, jejichž rozsah možná i přesahuje nároky kladené na daný typ kvalifikační práce. Na druhou stranu nemohu přejít výtku týkající se užití slova normální v kontextu intelektových schopností, jak je uvedeno na straně 14: "... můžeme vidět i u lidí, kteří jsou v pásmu normální, nebo dokonce nadprůměrné inteligence." Drobné prohřešky jsem shledala i z hlediska stylistiky a občasných překlepů (nedodržení velkého písmena na začátku věty, tečka uprostřed věty, stylistické neobratnosti), ojediněle se objevily i gramatické chyby. V dalších pracech by tedy studentka měla věnovat více pozornosti závěrečným úpravám.

Empirická část stojí na kvalitativní výzkumné studii realizované prostřednictvím tématické analýzy polostrukturovaných rozhovorů. Z těch vzešlo 11 témat, pomocí nichž autorka svá data analyzuje. Témata jsou přehledně prezentována a podpořena autentickými výpověďmi z rozhovorů, což umožňuje čtenáři sledovat genezi výsledků práce. V daném duchu postupuje studentka i při diskuzi výstupů studie, tam se ústřední linií opět stávají analyzovaná témata, postrádala jsem však

trochu strukturované odpovědi na výzkumné otázky podpořené právě závěry analýz. Odpovědi na některé otázky sice v diskuzi najdeme, ale spíše tak “mimořádně”. Mezi zajímavé výstupy patří to, že se u zkoumané skupiny respondentů neprokázal rozdíl v sebepřijetí na základě genderu či věku stanovení diagnózy. Do sebepřijetí vstupovaly další faktory jako traumatické zkušenosti nebo spoluvýskyt s dalšími problémy. To vše nás vlastně vede k zamyšlení komplexnosti formování sebepojetí a identity, na kterých sebepřijetí staví, do jisté míry je to dobrým výsledkem ukazujícím, že bychom neměli podléhat stereotypům a vidět jedince skrze charakteristiku poruchy či postižení, s kterým žije, ale měli bychom se snažit nahlédnout komplexní obraz včetně formativních zkušeností a jeho předešlého vývoje.

Celkově hodnotím bakalářskou práci jako splňující nároky na daný typ práce, i když se v ní vyskytují z mého pohledu drobné formální i obsahové prohřešky a doporučuji ji k obhajobě.

Námět k obhajobě:

- Ve výzkumné studii se nepotvrdilo, že by pozdní diagnóza měla dopad na sebepřijetí respondentů, ač to zahraniční studie akcentují. Čím vším to může být podle studentky způsobeno? Může to souviset i se sociokulturními faktory? Případně jak, podle jejího názoru?
- Jako významné se pro sebepřijetí ukázaly přátelské a partnerské vztahy. Jak to může souviset se sociálním typem jedince s PAS, zvažovala to studentka v průběhu analýzy a interpretace výsledků?

Dne 30. 8. 2023

PhDr. Hana Sotáková, Ph.D.